

(Политика, 22.3.2010)

Док смо са саговорницима „Политике”, политичким аналитичарима Ђорђем Вукадиновићем и Душаном Јањићем, у петак после подне разговарали о томе како би Србија требало да поступа у вези с регионалним скуповима на којима учествују и представници Косова, још није било познато да ли ће се председник Борис Тадића запутити на Брдо код Крања. Сличан изазов Србију чека ускоро на конференцији ЕУ у Сарајеву, али и на бројним регионалним скуповима. Иако се чинило да влада неподељено мишљење да Србија губи ако не учествује у регионалним форумима, један од саговорника сматра да у томе има и предности.

Вукадиновић: Прилично је јасно шта се губи, око тога нема велике дилеме, јер ако нисте за столом, онда лако можете да завршите на столу. Али не верујем да је велика срећа ићи увек и по сваку цену, поготово ако то присуство представља политичко или макар симболичко жртвовање националног и државног интереса. Ако није обезбеђен асиметричан статус председника српске и косовске стране, онда је боље не учествовати, јер се тиме шаље порука да се не пристаје на ту врсту уцене која вас де факто навлачи на признавање независности Косова.

Јањић: Сигурно је да нико не напушта неку политику све док има профит од ње. Тадић и круг око њега се не би тако понашали када би мислили да је штета од неучествовања већа од, да кажем, добити. Е сада, питање је шта се калкулише, а ми то не знамо јер ово није демократска власт. У демократском друштву црта испод које се не иде, па макар трпели и штету, некако сазре као одлука грађана, а у недемократским друштвима то раде затворене елите, као што су то радили око Коштунице и Тадића, па сад само око Тадића.

Политика: Можда та елита ни нема намеру да пређе црту?

Јањић: Са овом економском кризом која је код нас специфична и која већ почиње да подрива унутрашњу снагу Србије, они су већ прешли једну црту, тако да тај тврди одговор у међународној блокади почиње да доноси контру. Ко је био по ушима Тадића да прихвати кипарски модел, што није прихватио македонски? Македонци не учествују где

Пише: Ђорђе Вукадиновић, Душан Јањић
понедељак, 22 март 2010 09:06

нису Република Македонија и они имају услов, али они имају разне флексибилне варијанте. Кипарски модел је чак тврђи од кинеског кад је у питању Тајван.

Политика: Како би изгледало неко такво креативно решење на нашем примеру?

Јањић: Видите, Дачић је био на састанку против организованог криминала у Тирани, на коме је морао да присуствује због сопственог интереса, интереса Србије и притиска Америке. У моменту када је ушао косовски председник, он је једноставно напустио салу. То је модел који је имала Коштуничина влада када људи с Косова нису имали потпис Унмик. Сада смо ушли у фазу у којој се и унутрашња и спољна политика воде по интересу врло уске групе људи, она де факто води ка изолацији, ка онемогућавању примене међународних стандарда, а нисам уопште сигуран да је патриотизам у питању.

Вукадиновић: Проблем је што су неке ствари наопако урађене. Реакција на независност није била оштра и јединствена и зато сада, када ова влада повлачи потезе који су елементарно неопходни или минимални, то се доживљава као скандал у делу међународне заједнице, а део гласача саме коалиције помало је збуњен. Дакле, неко је посејао нереално очекивање код међународне заједнице, као што је она претходна влада посејала нереална очекивања код људи на Косову да независност може бити спречена. Последице су врло сличне: разочарање и љутња, с тим што љутња косовских Срба не кошта много, а љутња ових западних фактора, богами, уме да заболи. Али ја не мислим да због тога треба одустајати од те политике.

Политика: Како би Србија требало да се понаша у вези са учешћем на самиту ЕУ у Сарајеву?

Јањић: Кад упаднете у ћорсокак свако питање се завршава на исти начин или се направити преседан, као што је урадио Дачић. Али није то проблем, проблем је добрим делом оно што је рекао Ђорђе, проблем је у зачећу. Осим у религији, не постоји безгрешно зачеће. У овом конкретном случају говоримо о властима које су инсталиране 2000. године. Тада је апсолутно пренаглашена улога амбасада на унутрашњополитичкој сцени Србије. Ви видите како бесно ти амбасадори дају изјаве. Мени је жао што се мени више свиђа, на пример, изјава руског амбасадора о непоузданости инвестирања овде, него изјава мог премијера Цветковића, јер је руски амбасадор убедљивији. Дакле, потпуно се слажем да су нека очекивања овде нарасла, не зато што су Руси или западњаци зли људи, него што су очекивали неки узврат за оно што су помагали или

мислили да су помагали.

Политика: Па, не можемо сада само да говоримо о прошлости, шта даље?

Јањић: Ако вам је неко одсекао ногу, немојте да играте тенис, промените правила игре. Ако већ ова влада има обавезу према западу или према Русији (а видим по љутњи руског амбасадора да Тадић има и према Русији), поштеније, боље и сигурније за вас и за државу је да отворите, на пример, преговоре с Бриселом о томе како ћемо даље да управљамо проблемом Косова а да нам не буде стално испостављан као услов за сваки корак ка ЕУ.

Вукадиновић: Мени се чини да је неопходна одређена врста одлучности, макар и закаснеле, с обзиром на нејасне сигнале који су слати или бар тако схваћени негде на западу. Знам да амбасадори у Београду неће бити одушевљени, али то ће постати нова политичка чињеница с којом ће морати да рачунају. Тачно је да ће се у нашој јавности онда махати страхом од изолације Србије, али та опасност, барем када је о региону реч, није превише реална. Уосталом, снови о регионалном лидерству свакако не иду преко пристанка на понижавајући третман у регионалним сусретима.

Јањић: Тадић се сада увезао у чвор и нема више избора. Он мора или да пресече чвор, или да, не знам шта. Можда се нећемо договорити око мера, али ја ћу рећи неколико конкретних ствари које треба урадити. Прво, треба коначно водити политику у интересу Срба који доле живе. Ако смо Србе доле продали за визну либерализацију, хајде онда барем да им омогућимо да с папирима који им се издају могу слободно да се крећу у неким земаља. Зашто не могу без виза да уђу у Словачку, када она већ није признала Косово. У њиховом интересу је и да коначно разрешимо цео онај пакет из 2003. о техничком дијалогу: струја, повратак, имовина, престанак тортуре нарко-мафије у Северној Митровици. Ако студентски град браните с три прстена полицајаца, ако је мајкама главни проблем како да им деца не заврше као наркомани, како ће било шта даље.

Политика: Слажете ли се да разговори о овим темама не значе признање?

Вукадиновић: Разговори о техничким стварима као што су струја или борба против

Пише: Ђорђе Вукадиновић, Душан Јањић
понедељак, 22 март 2010 09:06

криминала јесу нешто што је потребно водити широм Србије и широм Балкана, а ја нисам сигуран да је Северна Митровица ту једино, а поготово не главно, жариште наркоманије. Мене мало брине, не мислим да то сада ради Душан, али често у нашем невладином сектору влада помало сумњива брига, односно да се под фирмом бриге за Србе на КиМ заправо предлажу мере које значе признање независности Косова. Када је реч о пасошима, рецимо Републике Косово, не би смело бити уступака јер је то пример мере која би ишла ка признању.

Јањић: Овде је само питање да ли ћемо ми и даље, у име великих прича, стално да демонстрирамо немоћ, да испостављамо полако да је све завршено, да постоји завера, као нешто се јогунимо а у ствари предајемо Косово, јер погледајте како ствари иду на терену. Политика о Косову мора да се извуче из уског круга људи који ову земљу трагично воде. Ако се та политика не промени Косово је изгубљено.

Вукадиновић: Ја мислим да је Косово изгубљено ако се прихвати тај капитулантски став по којем се сваки захтев сваког амбасадора сваке чланице ЕУ, а камоли неког секретара не дај боже европског, схвата као Свето писмо и објава божанске воље. Онда не да је Косово изгубљено, онда је изгубљено и много више ствари, пре свега и позиције Срба у Републици Српској, а вероватно је и питање шта ће бити с неким другим деловима земље. Може то неко звати паранојом или завером, али је потпуно јасно да сви ти амбасадори траже добросуседске односе, или питају где су нам границе с којима хоћемо да аплицирамо. Поента је у томе да се нама тражи де факто признање КиМ и да се свако противљење том имплицитном признању сматра јако лошим и погубним.

Политика: Шта бисте ви конкретно урадили?

Вукадиновић: Можемо сарађивати на конкретним техничким питањима, од криминала до струје и сличних ствари на терену, а када је реч о односима у региону и с Бриселом, онда се чврсто мора истрајавати на ставу, макар то понеки пут захтевало напуштање састанка или недолазак, да не могу делегације Београда и Приштине имати равноправан статус. Ако ЕУ није стало до Србије, неће нам помоћи и да прихватимо све услове.

Јањић: Мислим да би дипломатија требало да проучи искуство Македоније, да се не држе само кипарског модела у бојкоту институција и непризнавању. Кад је у питању унутрашња политика неопходна је реорганизација с фокусом на јачању људи који доле живе, а не викенд политичара, и да се заједно с њима уђе у решавање техничких

Учешће Србије и Косова на регионалним скуповима

Пише: Ђорђе Вукадиновић, Душан Јањић
понедељак, 22 март 2010 09:06

проблема,

Вукадиновић: Ја бих рекао управо супротно: потребно је сада коначно показати мало чврстине да би се створио простор за неке озбиљне преговоре. Мислим да су владе у Београду у последњих 10 па и више година показале превише кооперативности не само када је реч о Косову него уопште.

Јањић: Добро, али онда не тражимо паре од ММФ-а за санацију буџета, не тражимо онда новац од ЕУ за помоћ, не очекујмо онда Цефту. Ако хоћете чврстину, онда поштено реците грађанима, као што је својевремено рекао председник СФРЈ Бранко Костић, јешћемо корење.

Вукадиновић: Последњих 10 година смо веома кооперативни, па смо опет близу тога да једемо корење.

(Разговор водила **Биљана Митриновић**)